

۱ کدام فیلسوفان، همگی پیرو مشرب ارسطو هستند؟

- ۱ فارابی - ابن رشد - سهروردی
 ۲ میرداماد - ملاصدرا - توماس آکوئیناس
 ۳ فارابی - ابن سینا - ملاصدرا
 ۴ ابن سینا - فارابی - توماس آکوئیناس

۲ کدام عبارت درست است؟

- ۱ فلسفه‌ی اسلامی از آغاز تأسیس خود، سرشتی کاملاً عقلی و استدلالی داشت و از افلاطون الگو گرفته بود.
 ۲ بعد از ارتباط تاریخی مسلمانان با حکمای یونان بود که حیات عقلی در جهان اسلام به وجود آمد.
 ۳ فیلسوفان مسلمان، از نظریات فلاسفه‌ی یونان در تبیین موضوعات وجودشناسی استفاده کردند.
 ۴ مسائل و موضوعات وجودشناسی در دین طرح نشده است.

۳ هریک از عبارتهای الف و ب به ترتیب، با کدام یک از عوامل زمینه‌ساز تفکر، در قرآن و روش پیشوایان دینی، تناسب بیشتری دارد؟

الف: قرآن کریم می‌فرماید: «اگر در آسمان و زمین خدایی جز خدای یگانه بود، آن دو تباه می‌شدند.»
 ب: پیامبر (ص) فرمودند: «حکمت، گم شده مؤمن است. آن را طلب کنید حتی اگر نزد مشرک باشد.»

- ۱ ارزش قائل شدن برای خود اندیشه و خردورزی - دعوت به یادگیری دانش تمدن‌های دیگر
 ۲ ارزش قائل شدن برای خود اندیشه و خردورزی - بزرگداشت علم و حکمت به عنوان نتیجه خردورزی
 ۳ طرح مباحث عقلی و استفاده از انواع استدلال - بزرگداشت علم و حکمت به عنوان نتیجه خردورزی
 ۴ طرح مباحث عقلی و استفاده از انواع استدلال - فراخواندن مسلمانان به یادگیری دانش دیگر تمدن‌ها

۴ هریک از موارد الف و ب به ترتیب، با کدام یک از عوامل زمینه‌ساز حیات عقلی جامعه نوخاسته مسلمانان، تناسب بیشتری دارد؟

الف) قرآن کریم می‌فرماید: «اوست اول و آخر و اوست ظاهر و باطن»
 ب) پیامبر (ص) از میان دو گروه که یکی به عبادت و دیگری به گفت‌وگوی علمی مشغول بودند، به گروه دوم پیوست.

- ۱ طرح مباحث عقلی و فلسفی - تکریم علم به عنوان ثمره خردورزی
 ۲ طرح مباحث عقلی و فلسفی - دعوت به یادگیری علم در هر جا باشد
 ۳ ارزش قائل شدن برای خود اندیشه و خردورزی - طرح مباحث عقلی و علمی
 ۴ ارزش قائل شدن برای خود اندیشه و خردورزی - تکریم پیوسته عالمان و دانشمندان

۵ مهم‌ترین عامل تفاوت مدینه جاهله با مدینه فاضله، کدام است؟

- ۱ مردم
 ۲ ریاست
 ۳ عدالت
 ۴ هدف

۶ با توجه به فلسفه سیاسی فارابی، کدام عبارت نادریست است؟

- ۱ علی‌رغم اینکه مشاغل سیاسی را نپذیرفت و با اهل سیاست معاشرت نداشت، در سیاست بسیار اندیشید و آثاری نگاشت.
- ۲ باید هدف اصلی مدینه، سعادت انسان در دنیا و آخرت باشد؛ زیرا مسیر سعادت انسان از زندگی اجتماعی می‌گذرد.
- ۳ دیدگاه‌هایی که در زمینه فلسفه سیاست داشت، مبنای نظریات او در حوزه فلسفه اولی بود.
- ۴ اولین مبنای ورود او به فلسفه سیاسی، عقیده‌اش درباره مدنی بالطبع بودن انسان است.

۷ ویژگی اصلی اولین مکتب فلسفی که در جهان اسلام پایه‌گذاری شد، چه بود؟

- ۱ سازگار کردن عقاید افلاطون و ارسطو با یکدیگر
- ۲ استدلالی بودن و تأثیر گرفتن از افلاطون
- ۳ استدلالی بود و تأثیر گرفتن از ارسطو
- ۴ اسلامی بودن و تأثیر گرفتن از افلاطون

۸ هدف کدام‌یک از گروه‌های فکری مسلمانان، دفاع از معارف دینی از طریق عقل و استدلال بود و انتقادات شدید آن‌ها نسبت به فلسفه، چه نتیجه‌ای را به همراه داشت؟

- ۱ متکلمان - رکود فلسفه در بخش‌هایی از جهان اسلام پس از ابن‌سینا
- ۲ عارفان - رکود فلسفه در بخش‌هایی از جهان اسلام پس از ملاصدرا
- ۳ عارفان - رکود فلسفه در بخش‌هایی از جهان اسلام پس از ابن‌سینا
- ۴ متکلمان - رکود فلسفه در بخش‌هایی از جهان اسلام پس از ملاصدرا

۹ فردی می‌خواهد تبیین کند که در فلسفه ارسطو می‌توان نشانی از جواهر عقلی و مجرد یافت که فوق عالم طبیعت وجود دارند، این فرد به طور دقیق از کدام کتاب موجود در سنت فلسفه اسلامی می‌تواند استفاده کند؟

- ۱ «اغراض ارسطو فی کتاب مابعدالطبیعه» اثر فارابی
- ۲ «الجمع بین رأی الحکیمین» اثر فارابی
- ۳ «الهیات من کتاب شفا» اثر ابن‌سینا
- ۴ «الاشارات و تنبیهات» اثر ابن‌سینا

۱۰ مدنی بالطبع بودن انسان از نظر فارابی به معنی ..... نیست.

- ۱ فطری بودن گرایش به اجتماع
- ۲ اکتسابی نبودن میل به همزیستی
- ۳ تحقق غیرارادی جوامع بشری
- ۴ ارتباط سعادت بشر با زندگی جمعی

۱۱ آیه شریفه «هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ» ناظر بر کدام‌یک از زمینه‌سازی‌های قرآن کریم برای تفکر و اندیشه‌ورزی است؟

- ۱ طرح مباحث عقلی و فلسفی
- ۲ ارزش قائل شدن برای خردورزی
- ۳ تکریم عالمان و دانشمندان
- ۴ تکریم علم به عنوان ثمره خردورزی

۱۲ کدام گزینه درباره «حیات عقلی» و «حیات فلسفی» نادرست است؟

- ۱ با ظهور اسلام فرصت تفکر و اندیشه‌ورزی برای مردم فراهم آمد و حیات عقلی با تکریم علم و عالمان همراه بود.
- ۲ پیامبر اکرم (ص) و قرآن کریم پایه‌گذار حیات عقلی جامعه اسلامی بودند که بعد از دو قرن به حیات فلسفی انجامید.
- ۳ فیلسوفانی مانند فارابی و ابن‌سینا با آموختن دانش فیلسوفان یونان، سبب پیدایش حیات عقلی و فلسفی در جامعه اسلامی شدند.
- ۴ نهضت ترجمه متون که از قرن دوم هجری آغاز شد، یکی از زمینه‌های شکل‌گیری «حیات فلسفی» در جهان اسلام بود.

۱۳ کدام یک از گزاره‌های زیر نمی‌تواند از نظرات فارابی در حوزه فلسفه سیاسی باشد؟

- ۱ اصلی‌ترین هدف و رکن یک جامعه باید سعادت‌یابی انسان در این جهان و آخرت باشد.
- ۲ بهترین مدینه آن است که فعالیت مردمش به سمت و سوی است که سعادت محقق شود.
- ۳ مسیر سعادت و کمال انسان ورای زندگی در این جهان و در جهانی ماورائی قرار دارد.
- ۴ پیوند بین اعضای جامعه پیوندی اکتسابی و بر پایه یک قرارداد است.

۱۴ در کدام گزینه کمال و سعادت نفس از نظر ابن‌سینا بیان شده است؟

- ۱ سلطه اصول عملی اخلاق در آدمی با تمرین و تهذیب
- ۲ ارتقای شهود نفسانی به درجات عقول مجرده و برتر
- ۳ کمال حکمت و معرفت عقلی به هستی و صور جهان خارج
- ۴ فعلیت تمامی قوای نفسانی در جهت غایت وجودی آن‌ها

۱۵ عبارت موجود در کدام گزینه صحیح است؟

- ۱ حیات علمی در جامعه اسلامی اعم از علوم تجربی بود.
- ۲ حیات عقلی عبارت است از توجه به خرد و اندیشه‌ورزی به عنوان یک فرهنگ خاص.
- ۳ کندی اولین فیلسوف مشهور اسلامی بود که حدود ۲۷۰ اثر پدید آورد.
- ۴ رشد حیطة‌هایی نظیر تفسیر متأثر از رونق حیات فلسفی در جامعه اسلامی بود.

۱۶ کدام یک، عبارت زیر را به نحو دقیق‌تری کامل می‌کند؟

«به نظر ابن‌سینا علم حقیقی به هر چیز، علاوه بر تحقیق در روابط میان پدیده‌ها، .....»

- ۱ با شناخت آن از طریق فرضیه، مشاهده، تجربه و استقراء به دست می‌آید.
- ۲ صرفاً با اصول اثبات شده مابعدالطبیعه قابل دستیابی است.
- ۳ در پرتو ارتباط آن با ماورای طبیعت و خدا حاصل می‌شود.
- ۴ کشف سببی است که در عالم طبیعت وجود دارد.

- ۱۷) مقام حقیقی فارابی و دادن عنوان معلم ثانی به او از آن جهت است که او .....
 ۱) فلسفه‌ی ارسطویی را با مهارت به زبان عربی ترجمه کرد.
 ۲) فلسفه‌ای نو در عالم اسلام پدید آورد که با فلسفه‌ی یونانی تفاوت داشت.
 ۳) اصلاح و تفسیر بسیاری از مضامین فلسفه‌ی یونانی را انجام داده بود.
 ۴) میراث فکری یونانیان را در حوزه‌ای جدید گردآوری کرد.
- ۱۸) فیلسوفان مسلمان دلیل توهم تعارض میان عقل و دین را چه می‌دانستند و برای رفع این توهم تعارض چه راهکاری ارائه داده‌اند؟
 ۱) اشتباه در استدلال عقلی یا خطا در فهم وحی - یافتن استدلال‌های تجربی مناسب و داشتن درک درست از داده‌های وحیانی
 ۲) خطا در فهم وحی یا اشتباه در استدلال عقلی - افزایش تلاش علمی، بهره‌وری از دانش دیگران و اصلاح خطای خود
 ۳) خطا در فهم دین یا اشتباه در استدلال تجربی محض - افزایش تلاش فکری، بهره‌وری از علوم مختلف و تکمیل اطلاعات خود
 ۴) اشتباه در استدلال تجربی محض یا خطا در فهم دین - داشتن درک درست از استدلال‌های عقلی، شهود قلبی و معرفت وحیانی
- ۱۹) فارابی مدینه‌ی فاضله را به ..... تشبیه می‌کند که میان اعضای آن ..... وجود دارد.
 ۱) بدن انسان - برابری و مساوات
 ۲) سلسله مراتب هستی - سلسله مراتب
 ۳) بدن انسان - سلسله مراتب
 ۴) سلسله مراتب هستی - برابری و مساوات
- ۲۰) اگر مطمئنیم که نخستین فیلسوف مسلمان در قرون اولیه‌ی تشکیل تمدن اسلامی ظهور کرد، می‌توانیم نتیجه بگیریم:
 ۱) سرچشمه‌های این فلسفه حتماً باید در یونان باشد.
 ۲) حیات عقلی مسلمان قطعاً پیش از آن آغاز شده است.
 ۳) مؤسس اولین مکتب فلسفی اسلامی نیز او بوده است.
 ۴) او با اندیشه‌ی امثال افلاطون و ارسطو آشنا نبوده است.
- ۲۱) روش‌های خاص و بدیع پیامبر اسلام (ص) برای ایجاد حیات عقلی چه نتیجه‌ای در پی داشت؟
 ۱) نخستین فیلسوف مسلمان در دوره‌ی پیامبر ظهور کرد.
 ۲) جامعه‌ی اسلامی دوره‌ی او، بلافاصله به حیات عقلی دست یافت.
 ۳) حیات علمی و فلسفی اسلام با حیات ایشان مقارن شد.
 ۴) ایشان به طور مستقیم نهضت ترجمه را راه‌اندازی کردند.
- ۲۲) مردم مدینه‌ی جاهله، دلیل بدبختی خود را چه می‌دانند؟
 ۱) عدم شناسایی سعادت حقیقی
 ۲) جست‌وجوی لذت‌های جسمانی
 ۳) گمراهی و دوری از سعادت حقیقی
 ۴) دست نیافتن به لذت‌های مادی

۲۳ کدام مورد تصویر مناسب‌تری از طبیعت‌شناسی ابن‌سینا ارائه می‌دهد؟

- ۱ تأمل در رابطه‌ی وجودی این عالم با مبدأ کل جهان هستی برای کشف ویژگی‌ها و روابط پدیده‌های آن کافی است.
- ۲ درک و شناخت احسن بودن نظام هستی به کمک مشاهده، تجربه، آزمایش و مبنای مابعدالطبیعه برای هر محقق میسر است.
- ۳ تأمل در رابطه‌ی طبیعت با ماوراء طبیعت و خدا در کنار تحقیق در روابط میان پدیده‌ها، باعث تقویت خشوع در نهاد دانشمند می‌گردد.
- ۴ شناختی که به مدد اصول مابعدالطبیعی به دست می‌آید، ضرورتاً هر دانشمندی را به شناخت واجب‌الوجود نزدیک می‌کند.

۲۴ کدام گزینه بیان‌گر تفاوت مدینه‌ی فاضله با مدینه‌ی جاهله فارابی نیست؟

- ۱ هدف مدینه‌ی فاضله، دستیابی به کمال و سعادت دنیا و آخرت است، اما هدف مدینه‌ی جاهله تنها سلامت جسم و فراوانی لذت‌ها و تمتع در آن‌هاست.
- ۲ مردم مدینه‌ی فاضله مانند اعضای یک بدن سالم هر کدام متناسب با ظرفیت‌های خود در جای متناسب قرار گرفته‌اند، اما مناصب مردم مدینه‌ی جاهله، به صورت هماهنگ تقسیم نشده است.
- ۳ ریاست مدینه‌ی فاضله در اختیار کسی است که ویژگی ممتازی دارد، در حالی که در مدینه‌ی جاهله ریاست به کسی می‌رسد که مردم را برای رسیدن به لذت‌ها و امور جسمانی همراهی کند.
- ۴ رهبر مدینه‌ی فاضله فقط مختص پیامبر خدا (ص) است و شامل غیر وی نمی‌شود، در حالی که رهبر مدینه‌ی جاهله صرفاً با انتخاب مردم و یا با قدرت زور به ریاست رسیده است.

۲۵ کدام گزینه درباره‌ی «حیات عقلی» و «حیات فلسفی» نادرست است؟

- ۱ با ظهور اسلام فرصت تفکر و اندیشه‌ورزی برای مردم فراهم آمد و حیات عقلی با تکریم علم و عالمان همراه بود.
- ۲ پیامبر اکرم (ص) و قرآن کریم پایه‌گذار حیات عقلی جامعه‌ی اسلامی بودند که بعد از دو قرن به حیات فلسفی انجامید.
- ۳ فیلسوفانی مانند فارابی و ابن‌سینا با آموختن دانش فیلسوفان یونان، مسبب پیدایش حیات عقلی و فلسفی در جامعه‌ی اسلامی شدند.
- ۴ نهضت ترجمه‌ی متون که از قرن دوم هجری آغاز شد، یکی از زمینه‌های شکل‌گیری «حیات فلسفی» در جهان اسلام بود.

- ۱ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. سهروردی و ملاصدرا پیرو مشرب ارسطو محسوب نمی‌شوند. پیروان مشرب ارسطو مانند فارابی و ابن‌سینا در جهان اسلام و توماس آکوئیناس در مغرب‌زمین، صرفاً از استدلال عقلی در فلسفه استفاده می‌کنند.
- ۲ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. از همان ابتدای ظهور اسلام و تشکیل جامعه‌ی اسلامی، حیات تعقلی در جامعه اسلامی پایه‌گذاری شد و زمینه برای رشد فلسفه نیز آماده گردید که از آن جمله می‌توان به دعوت قرآن کریم به خردورزی و گسترش مباحث اعتقادی در میان مسلمانان و نهضت ترجمه‌ی متون اشاره کرد. بنابراین مسلمانان به‌زودی معارف پیشینیان را فراگرفتند و نیز دانش فلسفه را از فیلسوفان بزرگ یونان آموختند و با نقد و بررسی آرای حکیمان، نظام فلسفی نوینی را سامان بخشیدند که ضمن برخورداری از آرای افلاطون و بیشتر ارسطو، دربردارنده‌ی اندیشه‌های جدیدی بود. کتاب دوازدهم، درس نهم ص ۷۳
- ۳ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. عبارت الف، یک استدلال فلسفی است که از سوی قرآن مطرح شده و از روش استدلال عقلی استفاده کرده است. عبارت ب، طلب حکمت را از هر کس حتی مشرک توصیه می‌کند. از مصادیق این توصیه، فراخواندن مسلمانان به یادگیری دانش دیگر تمدن‌هاست.
- ۴ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. آیه‌ای در قرآن موجود است که مضمون آن «اوست اول و اوست آخر و اوست ظاهر و اوست باطن و او بر همه چیز داناست.» می‌باشد. این آیه دربردارنده‌ی مضامینی فلسفی و الهیاتی در باب خداست که از ابتدای ظهور جامعه‌ی اسلامی مورد بحث بوده است. بنابراین این مطلب به «طرح مباحث عقلی و فلسفی» مربوط می‌باشد. این‌که پیامبر از میان عبادت‌پیشگان و آنانی که به بحث و گفتگو در مورد مسائل علمی و عقلی می‌پرداختند، گروه دوم را برگزیدند، به «تکریم علم به عنوان ثمره‌ی خردورزی» و «تکریم و احترام پیوسته‌ی عالم دانشمندان» ارتباط دارد. بنابراین گزینه ۱ پاسخ صحیح تست خواهد بود.
- ۵ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مهم‌ترین تفاوت مدینه‌ی جاهله با مدینه‌ی فاضله در هدف آن است.
- ۶ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. با توجه به مباحثی که در زمینه ارتباط بخش ریشه‌ای فلسفه یعنی هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی با فلسفه‌های مضاف وجود دارد و اینکه فلسفه‌های مضاف قوانین بنیادی وجودشناسی را به شاخه‌های علوم انتقال می‌دهند، می‌توان گفت که نظریات فلسفی فارابی در حوزه‌ی هستی‌شناسی و بخش ریشه‌ای فلسفه، مبنای نظریات او در فلسفه‌ی سیاست بود، نه برعکس.
- ۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ویژگی اصلی حکمت مشاء که در جهان اسلام تأسیس شد، همان صورت استدلالی آن و الگو گرفتن از ارسطو بود.
- ۸ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فلسفه، در همان ابتدا رقیبی به نام علم کلام داشت. دانشمندان علم کلام که به آن‌ها متکلمین می‌گویند، می‌خواستند از طریق عقل و استدلال از معارف دینی دفاع کنند. بسیاری از متکلمان با فلسفه مخالف بودند و از فیلسوفان انتقاد می‌کردند. برخی از این انتقادهای آن‌قدر شدید بود که مانع گسترش فلسفه در میان مردم شد و فلسفه را پس از ابن‌سینا، در بخش‌هایی از جهان اسلام به رکود کشاند.
- ۹ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فارابی در کتاب «الجمع بین رأی الحکیمین» میان فلسفه‌ی افلاطون و ارسطو وحدت ایجاد می‌کند و به بیان اشتراک نظر آن‌ها می‌پردازد. عبارت صورت سؤال اشاره به نظریه‌ی مثل افلاطون دارد که فارابی به نشانه‌های آن در فلسفه‌ی ارسطو اشاره می‌کند. از آنجایی که با این نظریه در فلسفه‌ی افلاطون آشنا شده‌اید می‌توان نتیجه گرفت چنین موضوعی درباره‌ی ارسطو می‌بایست در کتاب جمع رأی حکیمین بیان شده باشد. با این حال جالب است بدانید که در فلسفه‌ی ارسطو واقعاً چنین نیست و دلیل تألیف این کتاب فارابی بیشتر به خاطر این بود که کتابی از آموزه‌های فلوطین به اشتباه به نام ارسطو در جهان اسلام ترجمه شد!

- ۱۰ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. فارابی انسان را مدنی بالطبع می‌داند و معتقد است که به حسب فطرت و طبع خود به جامعه گرایش دارد و می‌خواهد با هم‌نوعان خویش زندگی کند. به عقیده فارابی، مسیر سعادت و کمال انسان از نظر اجتماعی می‌گذرد؛ لذا هدف اصلی جامعه و مدینه، سعادت در دنیا و آخرت است. با این حال فطری بودن این نیاز قطعاً به این معنا نیست که انسان ناخواسته و بدون اراده جوامع بشری را به وجود آورده است!
- ۱۱ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. این آیه شریفه (سوره حدید آیه ۳) به طرح مباحث فلسفی در قرآن اشاره دارد.
- ۱۲ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. حیات عقلی مسلمانان با ظهور اسلام و تشکیل جامعه اسلامی مقارن بوده است، اما پس از نهضت ترجمه بعد از دو قرن به حیات فلسفی انجامید. البته فیلسوفان مسلمان دانش فیلسوفان بزرگ یونان را آموختند و با نقد و بررسی آراء آن حکیمان، نظام فلسفی نوینی را سامان بخشیدند، اما به این معنا نیست که فارابی و ابن‌سینا سبب پیدایش حیات عقلی در جامعه اسلامی شده باشند.
- ۱۳ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. از نظر فارابی مسیر سعادت و کمال انسان از زندگی اجتماعی می‌گذرد.
- ۱۴ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. حکمت از نظر یک فیلسوف مشائی مانند ابن‌سینا عبارت است از: «فنی استدلالی و فکری که انسان عالم، وجود را آن چنان که هست، به وسیله این فن به دست می‌آورد و نفس خویش را به کمال می‌رساند و به جهانی عقلانی مشابه جهان واقعی تبدیل می‌شود و مستعد رسیدن به سعادت نهایی، به اندازه طاقبت بشری می‌گردد». مطابق با این سخن کمال نفس انسان در تبدیل شدن او به جهانی عقلانی مشابه جهانی واقعی است. این سخن بدین معناست که انسان در ادراک صورت‌های خارجی به چنان درجه‌ای از معرفت برسد که تمامی آن‌را کسب کند. گویی که جهان در ذهن او محقق است با این تفاوت که امری ذهنی است.
- ۱۵ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. توجه به عقل و فکر، حرکت به سوی دانش و رشد شاخه‌های مختلف علم را به دنبال داشت و حیات علمی را پدید آورد. مقصود از علم در اینجا، صرفاً علوم تجربی نیست، بلکه هر دانشی، اعم از علوم تجربی، ریاضی، تاریخ، تفسیر و فلسفه را شامل می‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه ۲: وقتی که مردم یک جامعه به عقل و تفکر و اندیشه توجه کنند به طوری که عقلانیت جزء فرهنگ عمومی (نه خاص!) جامعه درآید، حیات عقلی شکل می‌گیرد.
گزینه ۳: کندی اولین فیلسوف مشهور مسلمان بود.
گزینه ۴: تفسیر از شاخه‌های دانش و علم به شمار می‌آید و از ثمرات «حیات علمی» است.
- ۱۶ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. از نظر ابن‌سینا، تأمل در رابطه طبیعت با ماوراء طبیعت و خدا در کنار تحقیق در روابط میان پدیده‌ها، دانشمند و محقق را از ظاهر پدیده‌ها عبور می‌دهد و به باطن آن‌ها می‌رساند.
- ۱۷ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مقام حقیقی فارابی و دادن عنوان معلّم ثانی به او از آن جهت است که او مؤسس فلسفه‌ی اسلامی است.
- ۱۸ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از نظر فیلسوفان مسلمان، استدلال عقلی، شهود و وحی هر سه ما را به حقیقت واحد می‌سانند و تأکیدکننده و کمک‌کننده به یک‌دیگر هستند، گرچه هر کدام روش خاص خود را دارند و از مسیرهای متفاوتی در جست‌وجوی حقیقت هستند. البته ما انسان‌ها چون توانمندی‌های عقلی محدود و متفاوتی داریم، ممکن است در استدلال عقلی و یا در فهم وحی دستاوردهای عقلی ما و داده‌های وحی تعارض‌هایی وجود دارد. در این قبیل موارد باید تلاش علمی خود را افزایش دهیم و از دانش دیگران بهره ببریم تا بتوانیم خطاهای خود را اصلاح نموده و از گمان تعارض میان یافته‌های عقلی و دستاوردهای وحیانی‌هایی یابیم.

- ۱۹) گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
 فارابی مدینه‌ی فاضله را به بدن انسان تشبیه می‌کند که در میان اعضای مدینه نیز سلسله مراتبی برقرار است.
- ۲۰) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فلسفه و حیات فلسفی زمانی در یک جامعه پدید می‌آید که آن جامعه دارای حیات عقلی باشد. پس اگر فیلسوفی در یک جامعه ظهور می‌کند، آن جامعه از قبل دارای حیات عقلی است. بررسی سایر گزینه‌ها:
 گزینه ۱: از ظهور یک فیلسوف مسلمان نمی‌توانیم نتیجه بگیریم که فلسفه‌ی اسلامی در یونان است یا خیر.
 گزینه ۳: مؤسس اولین مکتب فلسفی فارابی و نخستین فیلسوف مسلمان، کندی است.
 گزینه ۴: ترجمه‌ی آثار افلاطون و ارسطو با ظهور اولین فیلسوف مسلمان مقارن بوده است و او نیز با اندیشه‌های فیلسوفان بزرگ یونان آشنا بوده است.
- ۲۱) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فلسفه و نهضت ترجمه، یکی دو قرن پس از رحلت پیامبر پدید آمدند؛ اما روش‌های بدیع ایشان برای ایجاد حیات تعقلی در میان مسلمانان، موجب شد که جامعه‌ی عصر ایشان، در مدت کوتاهی به حیات تعقلی دست یابد و زمینه را برای رشد علم و فلسفه فراهم کند.
- ۲۲) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مردم مدینه‌ی جاهله، سعادت حقیقی را در کسب لذت‌های مادی می‌دانند و معتقدند زمانی بدبخت خواهند بود که به این لذت‌ها دست نیافته باشند.
- ۲۳) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. از نظر ابن‌سینا، تأمل در رابطه‌ی طبیعت با ماوراء طبیعت و خدا در کنار تحقیق در روابط میان پدیده‌ها، دانشمند و محقق را از ظاهر پدیده‌ها عبور می‌دهد و به باطن آن‌ها می‌رساند؛ آن‌ها را به خشوع و خشیت در برابر حق وامی‌دارد و مصداق آیه‌ی شریفه‌ی «إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ» - تنها بندگان عالم خداوند خشیت را به دل دارند - می‌سازد.
- ۲۴) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. رهبر جامعه کسی جز پیامبر خدا نیست. پیامبر می‌تواند با ملک وحی اتصال دائمی داشته باشد. این ویژگی برای امامان و جانشینان پیامبر هم هست و همین اتصال پیوسته با عالم بالا به پیامبران امکان می‌دهد که جامعه را به درستی و در جهت نیل به سعادت حقیقی رهبری کنند.
- ۲۵) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. حیات عقلی مسلمانان با ظهور اسلام و تشکیل جامعه‌ی اسلامی مقارن بوده است، اما پس از نهضت ترجمه بعد از دو قرن به حیات فلسفی انجامید. البته فیلسوفان مسلمان دانش فیلسوفان بزرگ یونان را آموختند و با نقد و بررسی آراء آن حکیمان، نظام فلسفی نوینی را سامان بخشیدند، اما به این معنا نیست که فارابی و ابن‌سینا سبب پیدایش حیات عقلی در جامعه‌ی اسلامی شده باشند.